

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de către avocatul Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Pascenko Boris,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Organizația de Creditare Nebancară „Victoria Credit” SRL împotriva lui Pascenko Boris cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva actelor de dispoziție ale Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit apelul declarat de către avocatul Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Pascenko Boris, împotriva hotărârii din 03 aprilie 2024 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr. 2r-424/24

Nr. PIGD 2-20048405-01-2r-22102024)

Restituirea cererii de apel. Reprezentantul apelantului nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea de nu dat curs a cererii de apel emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din CPC, din motiv că avocatul a fost desemnat prin decizia CNAJGS în temeiul art.77 alin.(1), lit.a) din CPC.

Au examinat anterior cauza judecătoria:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (O. Dvornic)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (Ru. Pulbere, D. Dulghieru, A. Cașcaval)

27 noiembrie 2024

Examinând, în lipsa părților recursul declarat de către avocatul Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Paschenko Boris,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni, *judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 08 mai 2020, OCN „Victoria Credit” SRL a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Paschenko Boris, solicitând încasarea datoriei în baza contractului de împrumut cu nr. 38715 din 17 iunie 2019, precum și compensarea cheltuielilor judiciare.

POZITIA PRIMEI INSTANȚE

2. Prin hotărârea din 03 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată înaintată de către OCN „Victoria Credit” SRL, s-a admis integral. S-a încasat de la Paschenko Boris în beneficiul OCN „Victoria Credit” SRL, datoria în mărime de 2 310,00 de lei, cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în mărime de 270,00 de lei și cheltuielile de citare publică a pârâtului în mărime de 210,00 de lei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

3. La 02 mai 2024, Paschenko Boris, prin intermediul avocatului Terziman Alexandru, a declarat apel împotriva hotărârii din 03 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

POZITIA INSTANȚEI DE APEL

4. Prin încheierea din 08 august 2024 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs apelului declarat de Paschenko Boris, prin intermediul avocatului Terziman Alexandru și s-a acordat apelantului, un termen de 10 zile, din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză, pentru depunerea unei cereri de apel motivate, precum și prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 127,50 lei.

5. La 06 septembrie 2024, avocatul Terziman Alexandru, acționând în numele și interesele lui Paschenko Boris a prezentat cererea de apel motivată, totodată solicitând scutirea apelantului de la plata taxei de stat.

6. Prin încheierea din 10 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea avocatului Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Paschenko Boris, cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, apelul declarat, împotriva hotărârii din 03 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, rămânând fără curs, cu acordarea apelantului Paschenko Boris, un termen suplimentar de 10 zile, din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză,

pentru prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 127,50 de lei.

7. Ulterior, prin încheierea din 26 septembrie 2024 a Curții de apel Chișinău, s-a restituit apelul declarat de avocatul Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Paschenko Boris, împotriva hotărârii din 03 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motivul neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel din încheierea din 08 august 2024, cu prelungire potrivit încheierii din 10 septembrie 2024.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

8. La 09 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d. 144), avocatul Terziman Alexandru, acționând în numele și interesele lui Paschenko Boris, a declarat recurs împotriva încheierii din 26 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierea instanței de apel cu pronunțarea unei noi decizii prin care să fie dispusă remiterea cauzei în instanța de apel la etapa de primire a acesteia spre examinare.

9. În susținerea recursului, avocatul Terziman Alexandru a invocat că a fost desemnat de OTC al CNAJGS prin decizia privind acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat nr. 1669/ACC din 25 septembrie 2020 la cererea judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în temeiul art.77 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, care prevede că: „instanța judecătorească solicită oficiului teritorial al Consiliului National pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat pentru parte sau intervenient: a) că domiciliul pârâtului nu este cunoscut.

9.1. Astfel, a menționat că participarea avocatului a fost asigurată de instanța de judecată în contextul în care domiciliul pârâtului nu era cunoscut de către instanța de judecată, or, necunoașterea domiciliul apelantului/pârâtului și imposibilitatea comunicării avocatului cu Pașenco Boris, pune în dificultate îndeplinirea cerinței cu privire la achitarea taxei de stat la depunerea cererii de recurs, astfel, avocatul nu poate fi obligat să achite taxa de stat pentru clientul său.

10. La 22 octombrie 2024, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei electronice, a expediat în adresa intimă OCN „Victoria Credit” SRL, copia recursului declarat de avocatul Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Paschenko Boris, pentru cunoștință (f.d. 148).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

11. Art. 425 din Codul de procedură civilă prevede următoarele:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

12. Art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă stipulează că:

„Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

13. Art. 427 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă relevă că:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema respectivă.”

14. Art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că:

(1) Cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.”

15. Art. 368 alin. (1) și(3) din Codul de procedură civilă prevede că:

„Dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată odată cu fondul.”

16. Art. 369 alin. (1) lit. a) și lit. (2) din Codul de procedură civilă, relevă că:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1). Încheierea judecătorească de restituire a cererii de apel poate fi atacată cu recurs.”

17. Art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă stipulează că:

„În funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.”

18. Art. 19 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat nr. 198/2007 prevede că:

„Persoanele specificate la art.6, au dreptul la asistență juridică obligatorie conform art.77 lit.a) și c) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, precum și art.151 din Codul civil al Republicii Moldova;

19. Art. 20 din Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat nr. 198/2007 statuează că:

„Se acordă asistență juridică calificată indiferent de nivelul veniturilor:
a) persoanelor specificate la art.19 alin.(1) lit.b)–d), alin.(1¹) și alin.(1²);”

MOTIVAREA INSTANȚEI

20. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de apel a pronunțat încheierea contestată la 26 septembrie 2024, iar prin intermediul poștei electronice, la 02 octombrie 2024 a fost expediată pentru cunoștință avocatului Terziman Alexandru, care acționează în numele și interesele lui Pașcenko Boris, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.143).

21. Prin urmare, recursul declarat la 09 octombrie 2023, de către avocatul Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Pașcenko Boris, împotriva încheierii din 26 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, este în termenul prevăzut de art.425 din Codul de procedură civilă.

22. Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral încheierea din 26 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, și încheierea din 10 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, privind respingerii cererii avocatului Terziman Alexandru, care acționează în numele și interesele lui Pașcenko Boris de scutire de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, de a soluționa prin decizie chestiunea privind scutirea avocatului Terziman Alexandru, care acționează în numele și interesele lui Pașcenko Boris de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinare în ordine de apel.

23. Din suportul probator prezent la actele cauzei rezultă că, la 08 mai 2020, OCN „Victoria Credit” SRL a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Pascenko Boris, solicitând încasarea datoriei în baza contractului de împrumut cu nr. 38715 din 17 iunie 2019, precum și compensarea cheltuielilor judiciare.

24. La 25 septembrie 2020, în temeiul art.77 alin. (1) lit.a) din Codul de procedură civilă, OTC al CNAJGS a emis decizia nr. 1669/ACC cu privire la acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, prin care a desemnat avocatul Terziman Alexandru, să-i reprezinte interesele lui Pașcenko Boris (f.d.30).

25. Prin hotărârea din 03 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată înaintată de către OCN „Victoria Credit” SRL, s-a admis integral. S-a încasat de la Pascenko Boris în beneficiul OCN „Victoria Credit” SRL, datoria în mărime de 2 310,00 de lei, cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în mărime de 270,00 de lei și cheltuielile de citare publică a pârâtului în mărime de 210,00 de lei (f.d.107).

26. Nefiind de acord, cu hotărârea primei instanțe, la 02 mai 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.110), avocatul Terziman Alexandru acționând în numele și interesele lui Pascenko Boris, a declarat apel nemotivat, împotriva hotărârii din 03 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.111).

27. Prin încheierea din 08 august 2024 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs apelului declarat de apelului declarat de Pascenko Boris, prin intermediul avocatului Terziman Alexandru și s-a acordat apelantului, un termen de 10 zile, din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză, pentru depunerea unei cereri de apel motivate, precum și prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 127,50 lei (f.d.123/125).

28. La 06 septembrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.127), avocatul Terziman Alexandru, acționând în numele și interesele lui Pascenko

Boris a prezentat cererea de apel motivată, totodată solicitând scutirea apelantului de la plata taxei de stat (f.d.128/129).

29. Prin încheierea din 10 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea avocatului Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Paschenko Boris, cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, apelul declarat, împotriva hotărârii din 03 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, rămânând fără curs, cu acordarea apelantului Paschenko Boris, un termen suplimentar de 10 zile, din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză, pentru prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 127,50 de lei (f.d.133/136).

30. Încheierea instanței de apel din 10 septembrie 2024 a fost expediată prin intermediul poștei electronice la adresa de e-mail a avocatului Terziman Alexandru, care acționează în numele și interesele lui Paschenko Boris la data de 11 septembrie 2024, ora 14:33, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexată la materialele cauzei (f.d.137).

31. Ulterior, prin încheierea din 26 septembrie 2024 a Curții de apel Chișinău, s-a restituie apelul declarat de avocatul Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Paschenko Boris, împotriva hotărârii din 03 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motivul neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel din încheierea din 08 august 2024, cu prelungire potrivit încheierii din 10 septembrie 2024 (f.d.140/142).

32. Instanța de recurs consideră necesar de a nota faptul că încheierea de restituire a apelului este indisolubil legată de încheierea de a nu da curs cererii de apel, deoarece prin prisma art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

33. Astfel, în cazul în care apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheiere, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale, iar dacă apelantul nu va îndeplini în termen indicațiile instanței de apel, apelul va fi restituit, or, restituirea apelului este sancțiunea aplicată apelantului de către instanța de apel în cazul neîndeplinirii în termenul acordat a cerințelor indicate în încheierea de a nu da curs cererii de apel.

34. În speță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, instanța de apel a dat o apreciere injustă circumstanțelor cauzei, când a constatat lipsa temeiurilor de scutire a apelantului de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel. Or, relevant este că cererea de apel a fost semnată și depusă în numele și interesele lui Paschenko Boris de către avocatul Terziman Alexandru, în baza mandatului de avocat seria MA nr.1572023 din 21 octombrie 2020 (f.d.36).

35. La capitolul dat este imperios că, din mandatul de avocat seria MA nr.1572023 din 21 octombrie 2020 rezultă indubitabil că acesta a fost eliberat în conformitate cu Decizia coordonatorului Oficiului teritorial Chișinău al

Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat nr. nr. 1669/ACC din 25 septembrie 2020.

36. Cu titlu subsidiar, Completul de judecată relevă că în asemenea împrejurări, se impune necesitatea casării și încheierii din 10 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea avocatului Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Pascenko Boris cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, apelul declarat, împotriva hotărârii din 03 aprilie 2024 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, rămânând fără curs, cu acordarea apelantului Pascenko Boris, un termen suplimentar de 10 zile, din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză, pentru prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 127,50 de lei.

37. În opinia instanței de recurs, Curtea de Apel Chișinău nu a analizat proporționalitatea măsurii refuzului scutirii taxei, or, în acest caz, refuzul afectează dreptul apelantului de a contesta hotărârea primei instanțe, fiind o ingerință disproporționată în raport cu dreptul său de acces la justiție.

38. Corelând ipotezele desfășurate supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că, soluția instanței de apel de a refuza scutirea avocatului Terziman Alexandru, care acționează în numele și interesele lui Pascenko Boris de la plata taxei de stat, iar cu titlu de consecință restituirea cererii de apel pentru neachitarea taxei de stat, reprezintă o îngrădire la accesul efectiv la justiție.

39. În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierilor contestate, or, menținerea acestora, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului recurentului de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

40. La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care denotă că riscul unei greșeli făcute de o autoritate de stat trebuie să fie suportat de stat, iar erorile nu trebuie să fie remediate pe seama persoanei în cauză (cauza *Platakou vs. Grecia*, 11 ianuarie 2001, par. 39; cauza *Freitag vs. Germania*, 19 iulie 2007, par. 41; cauza *Šimecki vs. Croația*, 30 aprilie 2014, par. 46; cauza *Čakarevic vs. Croația*, 28 aprilie 2018, par. 80). În toate aceste cazuri, reclamanții au fost sancționați procedural pentru erorile făcute de organele statului, pentru care nu ar fi trebuit să-și asume nici o responsabilitate.

41. Așa, în spiritul principiilor unui proces echitabil și respectării dreptului la apărare, este necesară acordarea unei oportunități reale apelantului de a dispune de acces liber și efectiv la instanță, or, refuzul de a acorda o astfel de oportunitate ar putea afecta dreptul la apărare și ar contraveni principiilor de bază ale justiției, garantate atât de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, cât și de Constituția Republicii Moldova și Codul de procedură civilă.

42. Prin urmare, întru acordarea posibilității părților de a-și valorifica pe deplin drepturile procesuale și întru asigurarea unui proces echitabil, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către avocatul Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Paschenko Boris, de a casa integral încheierea din 26 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a casa încheierea din 10 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, privind respingerea cererii avocatului Terziman Alexandru, care acționează în numele și interesele lui Paschenko Boris, de scutire de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, de a soluționa prin decizie chestiunea privind scutirea avocatului Terziman Alexandru, care acționează în numele și interesele lui Paschenko Boris de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și a restitui cauza la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinare în ordine de apel, în același complet de judecată.

37. Ținând cont de cele expuse, în conformitate cu art. 85 alin. (4), art. 269-270 și în temeiul art. 427 lit. c), art. 428 din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de către avocatul Terziman Alexandru, în numele și interesele lui Paschenko Boris.

Casează integral încheierea din 26 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 10 septembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în partea respingerii cererii apelantei Irina Telipan de scutire de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel și în partea casată se emite o decizie sub formă de încheiere, prin care:

Admite cererea avocatului Terziman Alexandru, care acționează în numele și interesele lui Paschenko Boris, cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 03 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Scutește avocatului Terziman Alexandru, care acționează în numele și interesele lui Paschenko Boris de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 03 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și restituie cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea cu Capital Străin Organizația de Creditare Nebancară „Victoria Credit” SRL împotriva lui Paschenko Boris cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinare în ordine de apel, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni